

Qualitative Paper

Phenomenological Representation of Challenges and Coping Strategies of Parents Facing Children with Specific Learning Disabilities: A Qualitative Study

Soroush Ranjbar^{1*}

1. Ph.D, Department of Psychology and Education of Exceptional Children, Faculty of Psychology and Education, University of Tehran, Tehran, Iran.

Use your device to scan and read article online

Article Info:
Received: 2025/08/18
Accepted: 2026/01/08
Available Online: 2026/03/15

Citation: Ranjbar, S. (2026). [Phenomenological Representation of Challenges and Coping Strategies of Parents Facing Children with Specific Learning Disabilities: A Qualitative Study (Persian)]. *Journal of Learning Disabilities*, 15(2): 26-39. <https://doi.org/10.22098/jld.2026.18120.2276>

[10.22098/jld.2026.18120.2276](https://doi.org/10.22098/jld.2026.18120.2276)

Extended Abstract

1. Introduction

Specific Learning Disorder (SLD) is one of the most prevalent neurodevelopmental disorders of childhood and is characterized by significant impairments in reading, writing, and mathematics, despite the child's normal intellectual functioning and access to adequate educational opportunities (American Psychiatric Association, 2022). The global prevalence of this disorder has been reported to range between 5% and 7%, and in Iran it affects approximately 5% of elementary school students (Bozelti et al., 2024). In addition to academic underachievement, children with SLD experience emotional and social difficulties, including reduced self-esteem, limitations in social interactions, and an increased risk of behavioral problems (Pollak & Grossman, 2024). This disorder also entails substantial consequences for parents. Due to the chronic nature of SLD, concerns about the child's future, treatment-related costs, and limited access to specialized support services, parents of these children often experience high levels of parenting stress, feelings of inefficacy, and negative emotional states (Anthony et al., 2024). Research has shown that, compared to other parents, these parents report lower marital satisfaction, poorer psychological well-being, and reduced quality of life, and they are more likely to rely on maladaptive emotion regulation strategies. Despite the critical role of parents, most studies have primarily focused on the educational and therapeutic aspects of the child, while the lived experiences of

parents—particularly in the Iranian context—have received relatively little attention. Therefore, the present study aims to conduct an in-depth exploration of the lived experiences of parents of children with specific learning disorder, identify the challenges and pressures they face, extract effective coping strategies from the parents' perspectives, and delineate their hopes and outlooks for the future.

2. Materials and Methods

The present study was conducted using a qualitative phenomenological approach. The study population consisted of parents of children with Specific Learning Disorder in Tehran. Participants were selected through purposive sampling based on the principle of theoretical saturation, such that data collection continued until additional interviews no longer yielded new information or themes. Theoretical saturation was achieved after the tenth interview; however, to enhance the credibility of the findings, three additional interviews were conducted. In total, 13 parents participated in the study. Data were collected through in-depth semi-structured interviews. All interviews were audio-recorded with the participants' informed consent, transcribed verbatim, and analyzed using Colaizzi's seven-step method.

3. Results

The demographic characteristics indicated that 61/5% of the participants were mothers and 38/5% were fathers. Regarding educational level, 7/7% held a lower secondary school certificate, 15/4% had a high school diploma, 38/5% held a bachelor's degree, 23/1% held a master's degree, and 7/7% had a doctoral degree. In terms of occupational status, 15/38% were self-employed, 30.76% were homemakers, and 53/84%

*Corresponding Author:

Soroush Ranjbar

Address: Faculty of Psychology and Education, University of Tehran, Tehran, Iran.

Tel: +98 (910) 2772198

E-mail: sranjbar@ut.ac.ir

were employed in governmental positions. Data obtained from the interviews were analyzed using Colaizzi's seven-step method and were organized into three overarching domains, comprising main and sub-themes, as presented in Table 1.

The results presented in Table 1 indicated that the analysis of interviews with parents yielded three major domains. The first domain focused on identifying the challenges and difficulties faced by parents of children

with Specific Learning Disorder and comprised four main themes and 26 sub-themes. The second domain addressed the identification and presentation of effective strategies aimed at improving the quality of life of parents of children with Specific Learning Disorder, encompassing four main themes and 20 sub-themes. The third domain pertained to parents' hope and outlook toward the future and included one main theme and two sub-themes.

Table 1. Domains, Main Themes, and Sub-themes

Domain	Main Themes	Sub-themes
Identifying Parents' Challenges and Difficulties	Psychological and Emotional Challenges	Diagnosis shock, anxiety and worry, mental fatigue, hopelessness, guilt, denial, obsessive behaviors, anger and irritability, emotional loneliness, depression
	Communication and Social Challenges	Social judgment, social isolation, rejection, limited relationships, social labeling
	Academic and Educational Challenges	Academic concerns, parenting confusion, educational resources, ineffective teaching, teachers' lack of training, learning resistance, inappropriate environment, future academic prospects
	Economic Challenges	Treatment costs, inadequate insurance, lack of government financial support
	Psychological and Emotional Support	Individual counseling, group therapy sessions, support groups, stress coping skills, fostering hope, sharing responsibilities
Providing Supportive Strategies to Improve and Enhance Parents' Quality of Life	Development of Communication and Interactions	Online support, parent support networks, participation opportunities, enhancing communication skills
	Educational Services and Support	Establishing centers, teacher empowerment, designing educational programs, increasing collaboration
	Policy and Economic Support	Allocating special budgets, financial subsidies, insurance coverage, low-interest loans and facilities, establishing centers locally
Hope and Outlook Toward the Future	Hope and Outlook	Positive
		Negative

4. Discussion and Conclusion

The present study aimed to explore the lived experiences of parents of children with Specific Learning Disorder across three domains: challenges and difficulties, effective strategies for improving quality of life, and hope and outlook toward the future. The findings revealed that these parents face a complex set of psychological, emotional, social, educational, and economic challenges, which are intertwined and affect parental mental health, parent-child interactions, and the child's learning process. Experiences such as the shock of diagnosis, symptoms of anxiety and depression, social isolation, educational pressures, and high treatment costs were identified as the most significant challenges, aligning with previous research findings (Loose et al, 2023). In the domain of strategies, parents emphasized the importance of psychological and emotional support, the development of social support networks, access to specialized educational services, and economic assistance. These strategies can help reduce parental stress, enhance resilience, strengthen parental self-efficacy, improve family quality of life, and promote the child's academic and emotional functioning. Regarding hope and future outlook, parents expressed concerns about their

children's social and occupational independence, highlighting the critical role of institutional support and educational and social policies (Dembo et al, 2022). Overall, the findings underscore the necessity of a comprehensive, multi-level approach in designing psychological, educational, and supportive interventions for parents and children with Specific Learning Disorder.

5. Ethical Considerations

Compliance with ethical guidelines

The study fully adhered to the principles of research ethics. Participants were informed of their right to withdraw from the study at any time.

Funding

This research did not receive any financial support from private or governmental institutions.

Authors' contributions

The first author carried out all stages of study design, implementation, and manuscript preparation.

Conflicts of interest

According to the author, there is no conflict of interest regarding this study.

مقاله کیفی

بازنمایی پدیدارشناختی چالش‌ها و راهکارهای مقابله‌ای والدین در مواجهه با کودکان دارای اختلال یادگیری خاص: یک پژوهش کیفی

سروش رنجبر*^۱

۱. دکتری تخصصی، روان‌شناسی و آموزش کودکان استثنایی، دانشکده روان‌شناسی و علوم تربیتی، دانشگاه تهران، تهران، ایران.

استاددومی: رنجبر، س. (۱۴۰۴). بازنمایی پدیدارشناختی چالش‌ها و راهکارهای مقابله‌ای والدین در مواجهه با کودکان دارای اختلال یادگیری خاص: یک پژوهش کیفی. فصلنامه ناتوانی‌های یادگیری، ۱۵(۲): ۳۹-۲۶. <https://doi.org/10.22098/jld.2026.18120.2276>

doi 10.22098/jld.2026.18120.2276

چکیده

هدف: هدف از پژوهش حاضر واکاوی و بازنمایی تجارب زیسته والدین کودکان دارای اختلال یادگیری خاص بود.
روش‌ها: روش پژوهش حاضر، کیفی از نوع پدیدارشناسانه بود. جامعه آماری پژوهش حاضر را والدین کودکان دارای اختلال یادگیری خاص در شهر تهران تشکیل دادند. با توجه به ماهیت پژوهش و هدف آن، از روش نمونه‌گیری هدفمند استفاده شد. بدین منظور تعداد ۱۳ نفر از والدین کودکان دارای اختلال یادگیری خاص مراجعه‌کننده به کلینیک روانشناسی و توان‌بخشی دانش بنیان آتیه با رعایت اصل اشباع داده‌ها به عنوان نمونه پژوهش انتخاب شدند. ابزار پژوهش حاضر مصاحبه عمیق نیمه ساختار یافته بود. مصاحبه‌ها با استفاده از روش هفت‌مرحله‌ای کلازی (۱۹۷۸) تجزیه و تحلیل شدند.

یافته‌ها: یافته‌های پژوهش در سه محور شناسایی چالش‌ها و مشکلات والدین کودکان دارای اختلال یادگیری خاص (۴ مضمون اصلی و ۲۶ مضمون فرعی)، محور شناسایی و ارائه راهکارهای مؤثر باهدف بهبود کیفیت زندگی والدین کودکان دارای اختلال یادگیری خاص (۴ مضمون اصلی و ۲۰ مضمون فرعی) و محور امید و چشم‌انداز نسبت آینده (۱ مضمون اصلی و ۲ مضمون فرعی) دسته‌بندی شدند.

نتیجه‌گیری: با توجه به یافته‌های به دست آمده می‌توان نتیجه گرفت طراحی و اجرای برنامه‌های حمایتی هدفمند و مبتنی بر راهکارهای ارائه شده با هدف افزایش کیفیت زندگی آن‌ها ضروری است؛ بنابراین پیشنهاد می‌شود برنامه‌های حمایتی هدفمند و مبتنی بر راهکارهای ارائه شده باهدف افزایش کیفیت زندگی و کاهش چالش‌ها و مشکلات والدین کودکان دارای اختلال یادگیری طراحی و اجرا شود.

اطلاعات مقاله:

تاریخ دریافت: ۱۴۰۴/۰۵/۲۷

تاریخ پذیرش: ۱۴۰۴/۱۰/۱۸

تاریخ انتشار: ۱۴۰۴/۱۲/۲۴

کلیدواژه‌ها:

پدیدارشناسی، والدین، اختلال یادگیری خاص

مقدمه

میانگین حدود ۵ درصد از جمعیت دانش‌آموزی در مقطع ابتدایی برآورد شده است (کیوان‌فرد، ۱۴۰۰). کودکان دارای اختلال یادگیری خاص عملکرد تحصیلی پایین‌تر از سطح انتظار متناسب با سن و هوش در حوزه‌های خواندن، نوشتن و ریاضی به‌طور هم‌زمان و یا مستقل راز خود نشان می‌دهند.

1. Specific Learning Disorder
2. Neurodevelopmental Disorders
3. American Psychiatric Association
4. Bozality

اختلال یادگیری خاص^۱ یکی از اختلال‌های عصبی-رشدی^۲ است که علی‌رغم برخورداری از بهره‌های نرمال و محیط آموزشی مناسب در یکی از حوزه‌ها خواندن، نوشتن و ریاضی به‌طور مشخص نقص و ناتوانی دارند (انجمن روانپزشکان آمریکا^۳، ۲۰۲۲). شیوع جهانی اختلال یادگیری خاص ۵ تا ۷ درصد گزارش شده است (بوزلتی^۴ و همکاران، ۲۰۲۴). همچنین در ایران نیز شیوع این اختلال بر اساس نتایج پژوهش‌های مختلف به‌طور

* نویسنده مسئول:

سروش رنجبر

نشانی: دانشکده روان‌شناسی و علوم تربیتی، دانشگاه تهران، تهران، ایران.

تلفن: ۲۷۷۲۱۹۸ (۹۱۰) ۹۸+

پست الکترونیکی: sranjbar@ut.ac.ir

ناتوانی‌های یادگیری

عملکرد تحصیلی پایین اغلب با کاهش عزت‌نفس، محدودیت در تعاملات اجتماعی و ضعف در مهارت‌های بین‌فردی همراه است که می‌تواند زمینه‌ساز چرخه‌ای از ناکامی تحصیلی و بروز مشکلات هیجانی و رفتاری در کودکان دارای اختلال یادگیری خاص شود (پولاک و گروسمن^۱، ۲۰۲۴).

اختلال یادگیری خاص علاوه بر اینکه پیامدهای مستقیمی برای کودکان به همراه دارد، والدین را نیز با چالش‌ها، فشارها و مشکلات گسترده‌ای در ابعاد مختلف مواجه می‌سازد. والدین کودکان دارای اختلال یادگیری خاص به دلیل ماهیت مزمن اختلال، نگرانی درباره آینده فرزند، کمبود حمایت‌های آموزشی و اجتماعی و هزینه‌های بالای درمان با چالش‌های مختلفی مواجه هستند. والدین این کودکان، به طور مداوم هیجان‌های منفی، احساس ناکارآمدی و سطوح بالای استرس فرزندپروری را تجربه می‌کنند (آنتونی^۲ و همکاران، ۲۰۲۴). همچنین پژوهش‌ها نشان داده‌اند والدین کودکان دارای اختلال یادگیری خاص در مقایسه با سایر والدین از رضایت زناشویی، بهزیستی روان‌شناختی و کیفیت زندگی پایین‌تری برخوردار هستند (ریمرسا^۳ و همکاران، ۲۰۲۲). این شرایط می‌تواند ناشی از عوامل مختلف روانی، هیجانی، اجتماعی باشد که والدین کودکان دارای اختلال یادگیری خاص تجربه می‌کنند (آیار^۴ و همکاران، ۲۰۲۴).

مواجهه مکرر والدین با ناکامی‌های تحصیلی کودکان دارای اختلال یادگیری خاص همراه با نیاز مستمر به پیگیری‌های درمانی و آموزشی منجر به افزایش اضطراب، احساس ناکامی و چرخه‌ای از استرس و ناتوانی در پاسخ‌دهی مؤثر به نیازهای کودک می‌شود (آرنولد^۵ و همکاران، ۲۰۲۴). در همین راستا نتایج پژوهش آوریما^۶ و همکاران (۲۰۲۲) نشان داد والدین کودکان دارای اختلال یادگیری خاص سطح بالایی از استرس فرزندپروری و ناکامی را تجربه می‌کنند. استرس فرزندپروری که با تنش روانی بالا، کاهش احساس کفایت والدینی و واکنش‌های منفی هیجانی مشخص می‌شود می‌تواند منجر به تضعیف توانایی والدین در پاسخ‌گویی مؤثر به نیازهای آموزشی و هیجانی کودک را کاهش داده و کیفیت رابطه والد-کودک شود. این در حالی است که رابطه والد-کودک با افسردگی در کودکان رابطه منفی معناداری دارد به طوری که شیوع افسردگی در کودکانی که رابطه والد-کودک مناسبی ندارند، بیشتر است (آریان‌پور و نریمانی، ۱۴۰۰). همچنین والدین کودکان دارای اختلال یادگیری خاص بیشتر از راهبردهای ناسازگارانه تنظیم هیجان استفاده می‌کنند و همواره در معرض تجربه هیجان‌های منفی قرار دارند (زمستانی، ۱۴۰۲).

به کارگیری راهبردهای هیجانی ناسازگار و ناکارآمد توسط والدین در تعامل با کودکان دارای اختلال یادگیری خاص زمینه‌ساز شکل‌گیری مشکلات هیجانی و رفتاری در این کودکان را به همراه دارد. از طرف دیگر،

محدودیت والدین در دسترسی به خدمات توان‌بخشی، آموزش‌های تخصصی و حمایت‌های اجتماعی منجر به کاهش تاب‌آوری روان‌شناختی و تضعیف مهارت‌های مقابله‌ای آن‌ها شده است (گو و کلس^۷، ۲۰۲۴). این وضعیت توانایی والدین در پاسخ‌دهی مؤثر به نیازهای آموزشی، هیجانی و رفتاری فرزندان را محدود کرده و می‌تواند کیفیت سلامت روان خانواده را به طور قابل توجهی تحت تأثیر قرار دهد. در همین راستا مظاهری تهرانی و همکاران (۱۴۰۲) در پژوهشی نشان دادند والدین کودکان دارای اختلال یادگیری خاص به‌ویژه مادران چالش‌ها و مشکلات روانی و اجتماعی فراوانی را تجربه می‌کنند که منجر به تغییر کیفیت رابطه با دیگران و فرسودگی والدگری در آن‌ها شود. علاوه بر این استمرار فشارها و چالش‌های مرتبط با کودکان دارای اختلال یادگیری خاص می‌تواند موجب افزایش تعارضات زناشویی، کاهش کیفیت و رضایت زناشویی شود. در همین راستا پژوهش‌ها نشان می‌دهند والدینی که با مشکلات مستمر آموزشی و رفتاری کودکان اختلال یادگیری خاص مواجه هستند به طور مداوم در معرض افزایش تنش‌های زناشویی و کاهش فرصت‌های تعامل مثبت و سازنده قرار می‌گیرند (دونگ^۸ و همکاران، ۲۰۲۲). به طور پژوهش‌های مختلف نشان دادند والدین دارای کودکان با اختلال یادگیری خاص در مقایسه با والدین کودکان عادی، باتوجه به شرایط خاص این کودکان استرس، اضطراب، فرسودگی و فشار روانی بسیار زیادی را تجربه می‌کنند (الراهیلی^۹، ۲۰۲۳؛ آوریما و همکاران، ۲۰۲۲).

مرور پژوهش‌های مختلف نشان می‌دهد بخش گسترده‌ای از پژوهش‌های مرتبط با اختلال یادگیری خاص عمدتاً بر جنبه‌های آموزشی، تشخیصی و درمانی کودک متمرکز بوده‌اند و کمتر به نیازها و پیامدهای روانی، هیجانی و اجتماعی این اختلال بر والدین توجه شده است (چنگ و لی^{۱۰}، ۲۰۲۳). در اغلب پژوهش‌ها بر نقش والدین به‌عنوان پشتیبان اجرای مداخلات آموزشی یا درمانی تأکید شده و تجربه زیسته والدین از مواجهه روزمره با چالش‌های ناشی از این اختلال کمتر مورد توجه قرار گرفته است. اکثر پژوهش‌ها به‌صورت کمی و با هدف مقایسه والدین کودکان دارای اختلال یادگیری با سایر والدین و باهدف بررسی محدود استرس و فشار والدین انجام شده و تجارب زیسته والدین در ابعاد مختلف کمتر مورد بررسی قرار گرفته است (الراهیلی، ۲۰۲۳). این شکاف پژوهشی موجب شده است که

1. Polak & Grossman
2. Anthony & et al
3. Rimersa & et al
4. Ayar & et al
5. Arnold & et al
6. Auriemma & et al
7. Guo & Keles
8. Dong & et al
9. Alrahili & et al
10. Cheng & lee

ناتوانی‌های یادگیری

مداخلات مبتنی بر شواهد و بومی‌سازی شده و سیاست‌گذاری‌های آموزشی و روانی و ارتقای کیفیت زندگی والدین کودکان دارای اختلال یادگیری خاص را فراهم می‌کند؛ لذا پژوهش حاضر با هدف شناسایی و واکاوی تجارب زیسته والدین کودکان دارای اختلال یادگیری خاص انجام شد.

روش پژوهش

با توجه به اینکه پژوهش حاضر به دنبال شناخت تجارب زیسته والدین کودکان دارای اختلال یادگیری خاص بود، از روش کیفی پدیدارشناسانه استفاده شد. روش پژوهش پدیدارشناسی یکی از روش‌های پژوهش کیفی است که معنای تجارب زیسته افراد مختلف از یک مفهوم یا پدیده توصیف می‌کند و داده‌ها از طریق افرادی که پدیده‌ی مورد نظر را تجربه کرده‌اند، جمع‌آوری می‌شود (کروسل^۱، ۲۰۰۷).

جامعه، نمونه و روش نمونه‌گیری: جامعه آماری پژوهش حاضر را والدین کودکان دارای اختلال یادگیری خاص شهر تهران تشکیل دادند. نمونه پژوهش حاضر بر اساس روش نمونه‌گیری هدفمند و با توجه به اصل اشباع انتخاب شدند. در پژوهش‌های کیفی بر مبنای اصل اشباع، جمع‌آوری داده‌ها تا زمانی ادامه می‌یابد که مصاحبه‌های جدید اطلاعات یا مضامین جدیدی به تحلیل اضافه نکنند (ساوندس^۲ و همکاران، ۲۰۱۸). پس از مصاحبه دهم با والدین کودکان دارای اختلال یادگیری خاص مراجعه‌کننده به کلینیک روانشناسی و توان‌بخشی دانش بنیان آتیه و رسیدن به اشباع، نمونه‌گیری متوقف شد (ابوبی و صالحی، ۱۴۰۴). در پژوهش حاضر، رضایت آگاهانه و آمادگی کامل برای شرکت در پژوهش و والدین کودکان (۹ تا ۱۱ سال) با تشخیص اختلال یادگیری خاص توسط روانپزشک یا روان‌شناس متخصص به عنوان ملاک‌های ورود به پژوهش و عدم تمایل به ادامه شرکت در پژوهش به عنوان ملاک خروج از پژوهش در نظر گرفته شد.

ابزار پژوهش

به‌منظور بررسی تجربیات زیسته والدین کودکان دارای اختلال یادگیری خاص از مصاحبه عمیق نیمه‌ساختاریافته استفاده شد. در مصاحبه عمیق نیمه‌ساختاریافته، پژوهشگر با طرح پرسش‌های انعطاف‌پذیر و هدفمند از شرکت‌کنندگان، به دنبال کاوش و ارزیابی ادراکات، مفاهیم و تجربیات آن‌ها در رابطه با پدیده‌های مورد مطالعه است. در مصاحبه‌های انجام شده، پرسش‌های اصلی مصاحبه از قبل توسط پژوهشگر طراحی شدند، اما برای پژوهشگر این امکان وجود داشت تا با توجه به پاسخ‌های شرکت‌کنندگان، پرسش‌های باز و جدیدی مطرح کرده یا برخی جنبه‌های مطرح شده را

ابعاد روانی، هیجانی و اجتماعی تجارب زیسته والدین کودکان دارای اختلال یادگیری در زندگی روزمره به طور کامل شناخته نشود و به تبع آن برنامه‌ریزی مداخلات حمایتی مناسب برای والدین و کودکان دارای اختلال یادگیری خاص اغلب ناکافی باشد. این در حالی است که والدین نقش اساسی در حمایت آموزشی، هیجانی و اجتماعی از کودکان ایفا می‌کنند و کیفیت عملکرد آنان می‌تواند تأثیر مستقیمی بر رشد و سازگاری کودک داشته باشد.

درک تجربه زیسته والدین کودکان دارای اختلال یادگیری خاص، اهمیت بنیادینی در ارتقای کیفیت مداخلات آموزشی و روان‌شناختی دارد. این تجربه‌ها شامل احساسات، نگرش‌ها، نیازها، راهبردهای مقابله‌ای و معنایی است که والدین در موقعیت‌های مختلف تجربه می‌کنند. واکاوی و بررسی این تجربه‌ها می‌تواند به شناسایی موانع و منابع حمایتی در زندگی واقعی والدین کمک کند و امکان طراحی مداخلات متناسب با شرایط واقعی و نیازهای منحصربه‌فرد خانواده‌ها را برای متخصصان فراهم آورد. همچنین واکاوی تجارب زیسته والدین می‌تواند مبنای نظری و علمی برای توسعه مطالعات آینده و فهم جامع‌تر از اختلال یادگیری خاص و والدین کودکان دارای اختلال یادگیری را فراهم نماید. در ایران نیز بخش عمده پژوهش‌ها ماهیت کمی داشته و به بررسی شیوع، پیامدهای تحصیلی و مداخلات آموزشی مربوط به اختلال یادگیری خاص پرداخته‌اند و پژوهش‌های کیفی اندکی با رویکرد پدیدارشناسی باهدف واکاوی عمیق تجربه‌های زیسته والدین کودکان دارای اختلال یادگیری انجام شده است.

باتوجه به مطالب بیان شده می‌توان بیان نمود اختلال یادگیری خاص از شیوع بسیار بالایی برخوردار است و پیامدهای متنوعی را در ابعاد مختلف برای والدین به همراه دارد. این در حالی است که پژوهش‌های اندکی تجارب زیسته والدین را به طور همزمان واکاوی و بازنمایی نموده‌اند. همچنین تاکنون پژوهشی به بررسی چالش‌ها و مشکلات والدین کودکان دارای اختلال یادگیری و ارائه راهکارهای موثر از منظر والدین نپرداخته است. بر همین اساس خلأ پژوهش‌هایی باهدف شناخت و واکاوی تجارب زیسته والدین کودکان دارای اختلال یادگیری را به صورت جامع و چندبعدی در ابعاد مختلف واکاوی نمایند، به طور مشخص وجود دارد. در همین راستا پژوهش حاضر در محور اول در پی آن است که چالش‌ها، فشارها و مشکلات والدین کودکان دارای اختلال یادگیری را شناسایی و بازنمایی نماید و در محور دوم راهکارهای کارآمد و موثر را باهدف افزایش و بهبود کیفیت زندگی، از منظر والدین را شناسایی و واکاوی نماید همچنین در محور سوم امید و چشم‌انداز والدین نسبت آینده‌ترسیم خواهد شد. واکاوی و درک عمیق تجربه زیسته والدین، شناسایی چالش‌ها، نیازها و ارائه راهکارهای مقابله‌ای موثر از منظر آنان زمینه لازم برای تدوین

1. Creswell
2. Saunders

ناتوانی‌های یادگیری

عمیق‌تر بررسی کند. برای هر مصاحبه تقریباً بین ۴۵ تا ۶۰ دقیقه زمان پیش‌بینی شده و با هماهنگی قبلی و در کلینیک روان‌شناسی آتیه و در بازه زمانی اردیبهشت تا شهریور ۱۴۰۴، مصاحبه‌ها انجام شد.

روش اجرا: در مرحله اول اجرای پژوهش ابتدا والدین کودکان دارای اختلال یادگیری خاص که به کلینیک روان‌شناسی آتیه در شهر تهران مراجعه کرده بودند، بر اساس ملاک‌های ورود به پژوهش مورد شناسایی قرار گرفتند و به شیوه هدفمند وارد پژوهش شدند. در مرحله بعد والدین از هدف و شیوه اجرای پژوهش آگاهی و اطلاع پیدا کردند، سپس با هدف درک و شناسایی تجربه زیسته والدین با آن‌ها مصاحبه (نیمه‌ساختاریافته) شد. قبل از شروع مصاحبه ابتدا به طور کامل هدف از مصاحبه برای شرکت‌کنندگان توضیح داده شد و سپس با کسب اطمینان از رضایت آنان، فرایند مصاحبه آغاز می‌شد. والدین بدون حضور فرزندان خود در مکان و زمان مشخص شده به صورت انفرادی حاضر می‌شدند با آن‌ها به صورت انفرادی مصاحبه می‌شد. والدینی که با آن‌ها مصاحبه می‌شد از نظرات سایر شرکت‌کنندگان هیچ‌گونه اطلاعی نداشتند. پس از مصاحبه دهم اشباع نظری حاصل شد اما با هدف افزایش اعتبار ۳ مصاحبه دیگر نیز با والدین انجام شد و فرایند مصاحبه خاتمه یافت. در مرحله بعد پس از رسیدن به اشباع پاسخ شرکت‌کنندگان، بر اساس روش هفت مرحله‌ای کلایزی^۱ (۱۹۷۸) اطلاعات جمع‌آوری شده حاصل از مصاحبه‌ها، تجزیه و تحلیل شد.

باتوجه به محدودیت در امکان یادداشت برداری کامل، تمامی مصاحبه‌ها پس از کسب رضایت آگاهانه از شرکت‌کنندگان، به صورت صوتی ضبط و سپس به طور کامل پیاده‌سازی گردید. برای پیاده‌سازی و تحلیل داده‌ها، ابتدا فایل‌های صوتی مصاحبه‌ها چندین مرتبه به طور کامل شنیده شد تا پژوهشگر با محتوای آن‌ها آشنایی عمیق پیدا کند. در مرحله بعد، متن تمامی مصاحبه‌ها به صورت کلمه‌به‌کلمه بر روی کاغذ پیاده‌سازی گردید. سپس داده‌های متنی با استفاده از روش هفت مرحله‌ای کلایزی تحلیل شدند.

در پژوهش حاضر ملاحظات اخلاقی از جمله ورود داوطلبانه شرکت‌کنندگان به پژوهش و دریافت رضایت‌نامه کتبی، مطلع کردن شرکت‌کنندگان قبل از شروع پژوهش، مراحل پژوهش و مدت‌زمان موردنیاز، رعایت اصل رازداری در طول پژوهش، عدم بار مالی برای شرکت‌کنندگان در حین پژوهش و همچنین ارائه راهنمایی‌های لازم به شرکت‌کنندگان در هنگام بروز مشکل احتمالی رعایت شد.

روش تجزیه و تحلیل داده‌ها: داده‌های جمع‌آوری شده با استفاده از

روش هفت مرحله‌ای کلایزی تجزیه و تحلیل شدند. همچنین جهت بررسی اعتبار و صحت داده‌های پژوهش، از اعتبار، انتقال‌پذیری، اطمینان‌پذیری و تأییدپذیری استفاده شد. در همین راستا اعتبار، از طریق بازبینی یافته‌ها توسط مشارکت‌کنندگان و بازخوانی برداشت‌های پژوهشگر با آن‌ها حاصل شد تا تحلیل‌ها واقعاً بازتاب‌دهنده تجربه‌های شرکت‌کنندگان باشند. انتقال‌پذیری با توصیف ویژگی‌های نمونه، زمینه پژوهش و ارائه نمونه‌های نقل‌قول‌ها انجام شد تا خواننده بتواند تشخیص دهد یافته‌ها در چه زمینه‌های مشابه قابل کاربرد هستند. اطمینان‌پذیری از طریق ثبت دقیق مراحل جمع‌آوری و تحلیل داده‌ها و بازبینی مکرر تحلیل‌ها در بازه‌های زمانی مختلف توسط پژوهشگر حاصل شد و در نهایت، تلاش شد تا بین یافته‌های گزارش شده و نقل‌قول‌های مستقیم و متعدد از مشارکت‌کنندگان با هدف تأییدپذیری، انطباق سیستماتیک برقرار شود.

یافته‌ها

ویژگی‌های جمعیت‌شناختی شرکت‌کنندگان نشان داد ۶۱/۵ درصد (۸ نفر) از شرکت‌کنندگان را مادران و ۳۸/۵ (۵ نفر) پدران را تشکیل دادند. از نظر سطح تحصیلات، ۷/۷ درصد (۱ نفر) دارای مدرک سیکل، ۴/۱۵ درصد (۲ نفر) دیپلم، ۵/۳۸ درصد (۵ نفر) کارشناسی، ۱/۲۳ درصد (۳ نفر) کارشناسی ارشد و ۷/۷ درصد (۱ نفر) دکتری بودند. از نظر وضعیت شغلی نیز درصد دارای شغل آزاد ۱۵/۳۸ درصد (۲ نفر)، خانه‌دار ۳۰/۷۶ درصد (۴ نفر) و ۵۳/۸۴ درصد (۷ نفر) دارای مشاغل دولتی بودند.

داده‌های حاصل از مصاحبه با استفاده از روش هفت مرحله‌ای کلایزی در سه محور (شناسایی چالش‌ها و مشکلات والدین کودکان دارای اختلال یادگیری خاص، شناسایی و ارائه راهکارهای مؤثر باهدف بهبود کیفیت زندگی والدین کودکان دارای اختلال یادگیری خاص و امید و چشم‌انداز نسبت آینده) و به زیر مضمون‌های اصلی و فرعی تقسیم گردید. در نهایت در سه محور شناسایی چالش‌ها و مشکلات والدین کودکان دارای اختلال یادگیری خاص (۴ مضمون اصلی و ۲۶ مضمون فرعی)، محور شناسایی و ارائه راهکارهای مؤثر باهدف بهبود کیفیت زندگی والدین کودکان دارای اختلال یادگیری خاص (۴ مضمون اصلی و ۲۰ مضمون فرعی) و محور امید و چشم‌انداز نسبت آینده (۱ مضمون اصلی و ۲ مضمون فرعی) استخراج شد. در جدول ۲ مضامین اصلی و مضامین فرعی ارائه شده است.

1. Colaizzi

جدول ۱. محور اول (شناسایی چالش‌ها و مشکلات والدین) مضامین اصلی و مضامین فرعی

محور	مضامین اصلی	مضامین فرعی	فراوانی	واحد‌های معنایی
روانی و هیجانی	شوک تشخیص	۶	«وقتی فهمیدم بچه‌م دچار اختلال یادگیریه، خیلی شوکه شدم نمی‌دونستم باید چطور با این واقعیت کنار بیایم» «وقتی دکتر به من گفت که فرزندم اختلال یادگیری داره، اصلاً انتظارش رو نداشتم با اینکه چیزهایی میدونستم در ولی در کل شوکه شدم واقعیتش»	
	اضطراب و نگرانی	۵	«همیشه دل نگران آینده بچه‌م هستم. این نگرانی و دلشوره رو همیشه احساس می‌کنم نمی‌دونم واقعاً چرا؟» «هر روز وقتی به مدرسه می‌فرستمش، خودمم نگرانی دارم، احساس می‌کنم متقابلاً بهش این نگرانی رو منتقل می‌کنم» «هر روزی که می‌گذره، حس می‌کنم یه بار سنگین روی دوشمه که خیلی ذهنم رو درگیر می‌کنه. حس فرسودگی اونقدر زیاد شده که حتی انجام کارای ساده هم برام سخت شده»	
	فرسودگی ذهنی	۵	«وقتی می‌بینم بچه‌م هر چقدر تلاش می‌کنه، باز هم تو درس هاش عقب می‌مونه، دلم خیلی می‌شکنه. حس ناامیدی خیلی سنگینی دارم»	
	احساس گناه	۳	«وقتی که بچه‌م دچار مشکل می‌شه و نمی‌تونه خوب پیشرفت کنه، فکر می‌کنم شاید من تربیت مشکل داشتم، این حس گناه باعث می‌شه خیلی وقت‌ها خودم رو سرزنش کنم و احساس ناراحتی کنم»	
	انکار	۶	«اولش حتی نمی‌خواستم باور کنم که بچه‌م مشکل یادگیری داره. فکر می‌کردم همه چیز زود درست می‌شه و اشتباه تشخیص دادن الان بعضی روزها همین فکر رو دارم»	
	وسواس	۴	«از وقتی فهمیدم بچه‌م اختلال یادگیری داره، ذهنم خیلی درگیره. خیلی بهش فشار می‌ارم احساس می‌کنم وسواس گرفتم کلاً مدام فکرهام رو مرور می‌کنم» «همش افکار مختلف می‌یاد تو سرم به راه حل های مختلف فکر میکنم فکر میکنم وسواسی شدم»	
	محور اول	خشم و عصبانیت	۵	«از خودم بدم میاد وقتی اینجوری می‌شم، چون می‌دونم اون تقصیری نداره. ولی وقتی چند بار پشت سرهم باید بهش توضیح بدم و باز هم نمی‌گیره، حس می‌کنم دارم به دیوار حرف می‌زنم. این عصبانیت نه فقط از بچه‌مه، از کل شرایطه...»
		تنهایی عاطفی	۸	«وقتی می‌خوام از مشکلات بچه‌م حرف بزنم، یا بقیه نمی‌فهمن چی می‌گم یا سریع می‌خوان بحث رو عوض کنن. انگار هیچ‌کس واقعاً درکم نمی‌کنه»
		افسردگی	۵	«بی‌حوصله م خیلی از روزها، واقعاً دوست ندارم اصلاً تو جمع حضور داشته باشم شوهرم هم بهم گفته که انگار خیلی حوصله نداری بی‌انگیزه شدی»
		قضاوت اجتماعی	۸	«شده که بهم گفتن "شاید باید بیشتر تمرینش بادی یا کمتر لوسش کنی" این حرف‌ها مثل خنجر می‌ره تو دلم، مردم همیشه آماده‌ان قضاوت کنن»
ارتباطی و اجتماعی	انزوای اجتماعی	۵	«تو مهمونی‌ها همیشه نگرانم که بچه‌م چطور رفتار کنه، بخاطر همین کم‌کم کمتر می‌رم مهمونی» «خیلی ارتباطم رو محدود کردم خیلی علاقه خاصی ندارم برای شرکت در جمع‌ها»	
	طردشدگی	۷	«وقتی با مدرسه تماس می‌گیرم و مشکل فرزندم رو مطرح می‌کنم، بعضی معلم‌ها یا مسئولان با بی‌حوصلگی جواب می‌دن و خیلی بهمون توجه نمی‌کنند»	
	روابط محدود	۵	«انگار همه انرژی و تمرکز شده مدرسه و تمرین‌های بچه‌م، دیگه وقت و حوصله ندارم حتی به تلفن جواب بدم دیگه علاقه‌ای به ارتباط ندارم و این رابطه‌ها کم‌رنگ شده.»	
	برچسب اجتماعی	۸	«می‌ترسم بچه‌م تو مدرسه یا جمع دوستانش به خاطر مشکلاتش طرد بشه یا بهش برچسب بزنن. چون چند بار ناراحت اوامد خونه گفتش که بهم میگن خنگول و مسخره کردن»	
	نگرانی تحصیلی	۹	«هر بار که کارنامه میاد، با دلشوره میگیرم با اینکه کیفی نمره میدن، خودمم و از خودم می‌پرسم آیا بچه‌م می‌تونه سال بعد هم موفق باشه؟»	
تحصیلی و آموزشی	سردرگمی تربیتی	۴	«گاهی نمی‌دونم باید چطور با بچه‌م رفتار کنم، یه روز سعی می‌کنم خیلی سخت‌گیر باشم تا به درس هاش برسه»	
	منابع آموزشی	۶	«بین مثل من دنبال کتاب‌ها و روش‌های آموزشی خاص برای کمک به بچه‌م می‌گردم، اما پیدا کردن منابع خوب و قابل فهم خیلی سخته و هرچی هست گروه یا دسترسی بهش محدود»	
	عدم آموزش مؤثر	۹	«خیلی وقت‌ها وقتی می‌خوام به بچه‌م درس بدم، نمی‌دونم چطور باید طوری آموزش بدم که واقعاً نفهمه البته بگم‌ها این وظیفه من نیست»	

محور	مضامین اصلی	مضامین فرعی	فراوانی	واحد‌های معنایی
محور اول	تحصیلی و آموزشی	عدم آموزش معلمان	۶	«معلم‌های مدرسه خیلی کم اطلاعات درباره اختلال یادگیری دارن. وقتی مشکلات بچه‌ها رو براشون توضیح می‌دم، انگار نمی‌فهمن یا نمی‌دونن چطور باید رفتار کنن» «اگر معلم‌ها آموزش دیده بودن و با این نوع اختلال‌ها آشنا بودن، مطمئنم وضعیت تحصیلی بچه‌ها خیلی بهتر بود»
		مقاومت در یادگیری	۷	«بچه‌ها وقتی می‌خوان درس بخونن، همیشه مقاومت می‌کنن و خیلی زود خسته می‌شن» «هر بار که می‌خواهم بچه‌ها درس بخونن، کلی مخالفت می‌کنن و میگن نمی‌خوان ادامه بده» «خونه‌مون شلوغ‌ه و بچه‌ها نمی‌تونن راحت تمرکز کنن. خیلی سخته که بتونم به محیط آروم و مناسب برای درس خوندنش بسازم»
		محیط نامناسب	۵	«خیلی وقت‌ها به این فکر می‌کنم که وقتی بزرگ شد چی می‌شه؟ آیا می‌تونه کار پیدا کنه یا مستقل زندگی کنه؟ این فکرها اذیتم می‌کنن.»
اقتصادی	هزینه درمان	۱۰	«هزینه‌های درمان و توان‌بخشی بچه‌ها خیلی بالاست و ما به سختی می‌تونیم پولش رو جور کنیم» «درمان و کلاس‌های توان‌بخشی خیلی گرونه و نمی‌دونم چطور می‌خواهم همه هزینه‌ها رو تأمین کنم»	
	ضعف بیمه‌ها	۸	«وقتی فهمیدم که بیمه‌مون فقط بخشی از هزینه‌ها رو قبول می‌کنه، خیلی ناامید شدم. با اینکه ماهیانه پول بیمه رو می‌دم» «بیمه‌های درمانی در کشور ما واقعاً پوشش مناسبی ندارن، مخصوصاً برای بچه‌های با اختلال یادگیری»	
	عدم حمایت مالی دولت	۱۱	«حس می‌کنم دولت خیلی کم به خانواده‌هایی مثل ما که بچه‌های دارای اختلال یادگیری دارن، کمک می‌کنه» «وقتی دنبال کمک مالی از دولت بودم، متوجه شدم شرایط و مدارک زیادی باید جمع کنم و پروسه خیلی طولانی و پیچیده است»	

جدول ۳. محور دوم (شناسایی و ارائه راهکارها با هدف بهبود کیفیت زندگی والدین) مضامین اصلی و مضامین فرعی و واحد‌های معنایی

محور	مضامین اصلی	مضامین فرعی	فراوانی	واحد‌های معنایی
محور دوم	حمایت روانی و هیجانی	مشاوره فردی	۸	«وقتی پیش مشاور می‌رم، حس می‌کنم بالاخره یکی هست که بدون اینکه قضاوت‌کنم، به حرفام گوش بده. بیرون از اینجا همه با شروع می‌کنن نصیحت کردن، یا ایراد می‌گیرن که چرا اینجوری بچه رو تربیت کردی.»
		جلسات گروه درمانی	۴	«من تجربه مشاوره گروهی رو داشتم به نظرم خیلی خوبه، وقتی توی جلسه گروهی نشستم و دیدم همه تقریباً مشکلات مشابه دارن، انگار به کوه از روی دوشم برداشته شد. فهمیدم این فقط بچه من نیست که تو درس مشکل داره»
		گروه‌های حمایتی	۶	«به نظرم هر پدر و مادری که بچه‌اش مشکل یادگیری داره، باید توی به گروه حمایتی عضو بشه. حتی اگر نخواه چیزی بگی، همین که پیام‌های بقیه رو می‌خونی، آرامش می‌گیری»
توسعه ارتباطات و تعاملات اجتماعی	مهارت‌های مقابله با استرس	۳	«وقتی استرس و فشار زیاد می‌شه، یاد گرفتم که قبل از اینکه سر بچه‌ها داد بزنم یا واکنش بد نشون بدم، خیلی وقت‌ها دوست دارم کسی کنارم باشه که بهم یاد بده چطور بهتر مدیریت کنم احساساتم رو.»	
	ایجاد حس امیدواری	۸	«وقتی والدینی رو می‌بینم که بچه‌هاشون با وجود مشکلات یادگیری تونستن موفق بشن، یک جور امید دوباره تو دلم زنده می‌شه» «اینکه بدونم افرادی بودن که اختلال داشتند اما نهایتاً موفق شدن خیلی حس امیدوارکننده‌ای بهم میده»	
	تقسیم مسئولیت‌ها	۶	«قبلاً همه مسئولیت‌ها روی دوشم بوده؛ از مراقبت روزمره گرفته تا کمک به تکالیف و هماهنگی با مدرسه اما حالا که همسر وارد کارها شده و در انجام تکالیف و مراقبت‌ها کمک می‌کنه، فشار زیادی از روی دوشم برداشته شده»	
توسعه ارتباطات و تعاملات اجتماعی	حمایت مجازی	۵	«عضویت در گروه‌های آنلاین مخصوص والدین کودکان دارای اختلال یادگیری واقعاً کمک‌کننده‌ست. هر وقت سوالی داشته باشم یا نگرانی برام پیش بیاد، سریع می‌تونم از تجربیات بقیه استفاده کنم و جواب بگیرم»	
	شبکه‌های حمایتی بین والدین	۵	«وقتی با بقیه والدین که مثل من بچه‌هاشون مشکلات یادگیری دارن صحبت می‌کنم مثلاً همین‌جا توی بعضی وقت‌ها صحبت می‌کنیم، تازه می‌فهمم که تنها نیستیم و همه داریم مسیر سختی رو طی می‌کنیم»	
	فرصت‌های مشارکت	۳	«من خیلی دوست دارم مدرسه بچه‌ها برای والدین جلسات گروه هم‌یار برگزار کنه. این جلسات باعث میشه ما بتونیم تجربه‌هامون رو به اشتراک بذاریم و از همدیگه یاد بگیریم»	
توسعه ارتباطات و تعاملات اجتماعی	ارتقاء مهارت‌های ارتباطی	۹	«قبلاً وقتی می‌خواستم با معلم‌ها حرف بزنم، استرس داشتم و نمی‌دونستم چطور بعضی مسائل رو بگم، اما با گذشت زمان و آموزش‌هایی که گرفتم، یاد گرفتم چطور مشکلاتم رو راحت‌تر و بدون عصبانیت مطرح کنم» «قبل‌ها وقتی می‌خواستم از نیازهای بچه‌ها صحبت کنم، نمی‌تونستم منظورم رو درست برسونم و خیلی وقت‌ها سوءتفاهم پیش می‌اومد»	

محور	مضامین اصلی	مضامین فرعی	فراوانی	واحد‌های معنایی	
دسترسی به خدمات و حمایت آموزشی		ایجاد مراکز	۱۰	«آگه توی محله خودمون به مرکز آموزشی مخصوص بچه‌های با اختلال یادگیری باشه، واقعاً زندگی ما راحت‌تر میشه» «وقتی مسیر کوتاه باشه، هم توی رفت‌وآمد اذیت نمی‌شیم، هم بچه‌ها با انرژی بیشتری در کلاس حاضر می‌شن و نظم و استمرار در یادگیریشون حفظ میشه»	
		توانمندسازی معلمان	۱۱	«خیلی وقت‌ها معلم‌ها نمی‌دونن با این بچه‌ها چطور رفتار کنن و همین باعث میشه هم کودک تحت فشار قرار بگیره، هم ما والدین. وقتی معلم مهارت برخورد با دانش‌آموز دارای اختلال یادگیری رو بلد نباشه» «بچه من وقتی تکالیفش متناسب با توانایی‌هاش باشه، با انگیزه انجام میده و کمتر عصبی میشه» «ما والدین واقعاً نیاز داریم که مدرسه برای این بچه‌ها برنامه آموزشی خاص و متناسب طراحی کنه، نه اینکه صرفاً همان تکالیف و شیوه آموزش سایر دانش‌آموزان رو برایشان استفاده کنه»	
		طراحی برنامه‌های آموزشی	۵	«وقتی معلم و ما والدین با هم هماهنگ باشیم، یادگیری بچه خیلی بهتر پیش میره. مثلاً وقتی معلم به من میگه این هفته قراره روی چه مهارتی کار کنن، من هم توی خونه همون رو تمرین می‌کنم» «وقتی بودجه مشخص برای آموزش این بچه‌ها وجود داشته باشه، دیگه لازم نیست خودمون همه چیز رو شخصی تأمین کنیم. الان بیشتر فشار روی خانواده‌هاست»	
		افزایش همکاری	۳	«مدرسه ما همیشه میگه امکانات نداریم چون بودجه نیست. حتی یک اتاق جدا برای بچه‌هایی مثل فرزند من ندارن» «هزینه کلاس‌های تخصصی، جلسات گفتاردرمانی و کاردرمانی واقعاً سنگینه. آگه دولت یا هر نهاد حمایتی یارانه بده، حداقل بخشی از این فشار مالی کم میشه و دیگه مجبور نیستیم از هزینه‌های ضروری دیگه‌مون بزنیم»	
		تخصیص بودجه ویژه	۱۰	«بیمه الان تقریباً هیچ‌کدوم از خدمات مربوط به اختلال یادگیری رو پوشش نمی‌ده. ما مجبوریم همه جلسات کاردرمانی، گفتاردرمانی یا حتی ارزیابی‌های اولیه رو آزاد پرداخت کنیم که واقعاً هزینه‌هاش سرسام‌آور» «آگه وام کم‌بهره یا حتی بدون بهره بدن، میشه یکجا وسایل آموزشی، لپ‌تاب یا نرم‌افزارهای مخصوص یادگیری رو تهیه کرد که بچه واقعاً بهشون نیاز داره. الان خرید این تجهیزات به صورت نقدی برای ما غیرممکنه» «وام حمایتی باعث میشه خانواده‌هایی که چند تا بچه دارن، بتونن برای کودک دارای اختلال یادگیری هم هزینه کنن بدون اینکه فشار مالی زندگی‌شون رو مختل کنه»	
		تسهیلات و وام‌های کم‌بهره	۸	«لان باید برای هر جلسه کاردرمانی یک ساعت توی راه باشیم، این هم وقت می‌گیره هم هزینه رفت‌وآمد زیاد میشه.» «آگه مرکز تخصصی نزدیک‌تر باشه، بچه‌ها مون منظم‌تر میرن و روند پیشرفت بهتر میشه.» «سرما به‌گذارن در این مراکز باعث میشه خانواده‌های کم‌درآمد هم بتونن استفاده کنن، نه فقط کسانی که ماشین و وقت آزاد دارن.»	
محور دوم		یارانه کمکی	۵	پوشش بیمه‌ای	۶
سیاست‌گذاری و حمایت‌های اقتصادی		یارانه کمکی	۵	تسهیلات و وام‌های کم‌بهره	۸
		پوشش بیمه‌ای	۶	تسهیلات و وام‌های کم‌بهره	۸

جدول ۴. محور سوم (امید و چشم‌انداز والدین نسبت آینده) مضامین اصلی و مضامین فرعی و واحدهای معنایی

محور	مضامین اصلی	مضامین فرعی	تعداد	درصد
امید و چشم‌انداز	امید و چشم‌انداز	مثبت	۵	۶۱/۵۳
		منفی	۸	۳۸/۴۱

بحث و نتیجه‌گیری

پژوهش حاضر با هدف واکاوی و بازنمایی تجارب زیسته والدین کودکان دارای اختلال یادگیری خاص در سه محور شناسایی چالش‌ها و مشکلات والدین کودکان دارای اختلال یادگیری خاص، شناسایی و ارائه راهکارهای مؤثر باهدف بهبود کیفیت زندگی والدین کودکان دارای اختلال یادگیری خاص و امید و چشم‌انداز والدین نسبت آینده انجام شد. بر اساس نتایج تحلیل تجارب زیسته والدین کودکان دارای اختلال یادگیری خاص در سه محور شناسایی چالش‌ها و مشکلات والدین کودکان دارای اختلال یادگیری خاص تعداد ۴ مضمون اصلی و ۲۶ مضمون فرعی، در محور شناسایی و ارائه راهکارهای مؤثر باهدف بهبود کیفیت زندگی والدین کودکان دارای اختلال یادگیری خاص تعداد ۴ مضمون اصلی و ۲۰ مضمون فرعی و در محور امید و چشم‌انداز

نسبت آینده تعداد ۱ مضمون اصلی و ۲ مضمون فرعی استخراج گردید. **محور اول: شناسایی چالش‌ها و مشکلات والدین کودکان دارای اختلال یادگیری خاص**
در محور اول یکی از مضامین اصلی چالش‌های روانی و هیجانی بود. اولین مضمون فرعی شوک ناشی از تشخیص بود. والدین در مواجهه با تشخیص اختلال در فرزندان خود، ناباوری، ناامیدی و اضطراب شدید را تجربه کردند. این واکنش اولیه، و می‌تواند فرآیند سازگاری روانی والدین را به تأخیر اندازد. والدین اظهار داشتند در مواجهه اولیه با تشخیص اختلال یادگیری خاص، به شوکه و سردگم شده‌اند. شوک تشخیص ناشی از تضاد بین انتظار والدین از رشد طبیعی کودک و واقعیت تشخیص است که با فشار روانی و هیجانی همراه است و به طور مشخص رفتارهای مقابله‌ای اولیه آنان را تحت تأثیر خود قرار می‌دهد. والدین در مواجهه با

ناتوانی‌های یادگیری

تشخیص معمولاً انکار، سرزنش یا جستجوی مکرر برای تأیید تشخیص را تجربه می‌کنند که به طور مشخص کیفیت تعامل والد-کودک و پاسخ‌دهی به نیازهای آموزشی و هیجانی کودکان را تحت تأثیر قرار می‌دهد (باراک لوی و پارانت، ۲۰۲۳).

مضمون فرعی دیگر تجربه نشانه‌های اختلالات و مشکلات روانی در والدین بود. تحلیل داده‌ها نشان داد والدین کودکان دارای اختلال یادگیری خاص نشانه‌های اختلالات و مشکلات روانی مانند اضطراب، افسردگی، وسواس را به طور مشخص تجربه می‌کنند. این نشانه‌ها عمدتاً ناشی از فشارهای مزمن چندوجهی مانند پیگیری تکالیف، تمرین مهارت‌های یادگیری و پاسخ‌دهی به رفتارهای چالش‌برانگیز و هیجانی کودکان است. عدم منابع حمایتی کافی، آموزش‌های تخصصی و حمایت‌های اجتماعی فشار روانی زیادی بر والدین ایجاد می‌کند و اغلب با کاهش احساس کفایت و استرس همراه است. تداوم فشارهای روانی و هیجانی، زمینه‌ساز مشکلات و اختلال‌های روانی مانند اضطراب، افسردگی و وسواس در والدین می‌شوند (آرنولد و همکاران، ۲۰۲۴). افزون بر این، فشارهای روانی و هیجانی والدین، علاوه بر سلامت روان، کیفیت رابطه والد-کودک را نیز تحت تأثیر خود قرار می‌دهد و زمینه‌ساز شکل‌گیری استرس فرزندپروری در آن‌ها می‌شود. تداوم این فرآیند نه تنها رشد هیجانی و تحصیلی کودک را به طور معناداری مختل می‌سازد، بلکه به فرسایش روانی خانواده نیز منجر می‌شود. این یافته‌ها به روشنی نشان می‌دهند که فشارهای مداوم والدین، در صورت فقدان مداخلات حمایتی و روان‌شناختی هدفمند، به چرخه‌ای آسیب‌زا تبدیل می‌شود که سلامت روان خانواده و کیفیت زندگی والدین را به‌طور جدی تهدید می‌کند (پن و همکاران، ۲۰۲۵). این امر ضرورت طراحی و اجرای مداخلات تخصصی روانی و هیجانی برای والدین را برجسته می‌سازد.

یکی دیگر مضمین اصلی دیگر در محور اول، چالش‌های ارتباطی و اجتماعی بود. یافته‌های پژوهش نشان داد والدین کودکان دارای اختلال یادگیری خاص علاوه بر چالش‌های روانی و هیجانی، در بعد ارتباطات و تعاملات اجتماعی نیز با موانع و چالش‌های زیادی مواجه هستند. از جمله مضمین فرعی در این زمینه می‌توان به قضاوت، انزوا، طرد، برچسب‌زنی و محدودیت در روابط اجتماعی اشاره نمود. والدین کودکان دارای اختلال یادگیری خاص اغلب در معرض قضاوت‌های منفی و برچسب‌زنی‌های اجتماعی قرار می‌گیرند؛ امری که می‌تواند تجربه مداوم احساس شرم، سرزنش درونی و ادراک ناکارآمدی والدینی را در آنان برانگیزد (اسکاواردا، ۲۰۲۴). این فرآیند نه تنها به تضعیف هویت والدینی و کاهش اعتمادبه‌نفس منجر می‌شود، بلکه والدین را در موقعیتی آسیب‌پذیر قرار می‌دهد که مستعد انزوای اجتماعی و کاهش مشارکت در تعاملات

بین فردی است. انزوای اجتماعی والدین باعث محدود شدن دسترسی آنان به منابع حمایتی غیررسمی، مانند دوستان و شبکه‌های خویشاوندی می‌شود و از لحاظ روان‌شناختی با تشدید احساس طردشدگی، بی‌پناهی و کاهش تاب‌آوری همراه است. تجربه انزوا و طرد اجتماعی می‌تواند چرخه‌ای آسیب‌زا ایجاد کند که در آن کاهش حمایت اجتماعی، آسیب‌پذیری روانی والدین را افزایش داده و زمینه بروز یا تشدید اختلالات روانی مانند افسردگی و اضطراب را فراهم می‌کند (لوس و همکاران، ۲۰۲۳).

یکی دیگر از مضمین اصلی در محور اول، چالش‌های آموزشی و تحصیلی کودکان بود که علاوه بر روند تحصیلی، کیفیت تعامل والد-کودک و فرایند درمان کودکان را تحت تأثیر خود قرار می‌داد. والدین این کودکان در سال‌های مختلف تحصیلی، مجموعه‌ای از چالش‌های آموزشی و تحصیلی مانند، مقاومت کودکان در انجام تکالیف، دشواری در ایجاد محیط یادگیری سازگار، مدیریت ناکارآمد رفتارهای تحصیلی و سردرگمی در انتخاب راهبردهای آموزشی را تجربه می‌کنند. والدین در این زمینه بیان نمودند در دسترسی به منابع تخصصی آموزشی محدودیت دارند و فقدان آموزش کافی معلمان و کمبود حمایت‌های حرفه‌ای فشار روانی والدین بسیار زیادی را بر آن‌ها وارد کرده است. به‌طور کلی نگرانی والدین نسبت به عملکرد آموزشی و تحصیلی پایین، تجربه مکرر شکست‌های کودکان و چالش‌های آموزشی والدین با کودکان منجر به افزایش سطح اضطراب، احساس ناکارآمدی و استرس فرزندپروری در آن‌ها می‌شود (تاینگسومبون و لویرا، ۲۰۲۴). این وضعیت نشان می‌دهد که چالش‌های آموزشی و تحصیلی کودکان با اختلال یادگیری علاوه بر اینکه بر پیشرفت تحصیلی آن‌ها تأثیر منفی دارد، سلامت روان و کیفیت روابط خانوادگی را نیز تحت تأثیر خود قرار می‌دهد؛ بنابراین، فراهم کردن حمایت‌های آموزشی و روان‌شناختی برای والدین از طریق مشاوره تخصصی، کارگاه‌های مهارت‌آموزی و دسترسی به منابع آموزشی معتبر، می‌تواند فشار روانی والدین را کاهش دهد، توانمندی آن‌ها در مدیریت رفتارهای تحصیلی کودکان افزایش یابد و در نتیجه فرایند یادگیری و مداخلات درمانی کودکان بهبود یابد (نریمانی و همکاران، ۱۴۰۴). این یافته‌ها تأکید می‌کند که مداخلات جامع باید هم‌زمان به نیازهای آموزشی کودک و حمایت روانی والدین توجه داشته باشد تا اثرگذاری آن‌ها به حداکثر برسد (گو و کلس، ۲۰۲۵).

مضمون آخر در محور اول، چالش‌های اقتصادی والدین کودکان دارای اختلال یادگیری خاص بود. والدین کودکان دارای اختلال یادگیری چالش‌های اقتصادی قابل توجهی را تجربه می‌کنند که توانایی آنان در

1. Barak-Levy & Paryente
2. Pen & et al
3. Loose & et al

ناتوانی‌های یادگیری

لازم است که برنامه‌های مشاوره‌ای و آموزشی ویژه والدین کودکان با اختلال یادگیری طراحی و اجرا شود تا از طریق آموزش مهارت‌های مقابله‌ای، ارائه راهبردهای رفتاری مؤثر و ایجاد شبکه‌های حمایتی، والدین توانمند شوند و بتوانند نقش فعال و مؤثری در فرآیند یادگیری و رشد روانی کودک ایفا کنند.

یکی از مضامین اصلی در محور دوم توسعه ارتباطات و تعاملات اجتماعی بود. از مضامین فرعی در این زمینه شبکه‌های حمایتی، افزایش فرصت‌های مشارکت در گروه‌های هم‌یار، ارتقاء مهارت‌های ارتباطی برای برقراری روابط مؤثر بودند که والدین بر آن‌ها به‌عنوان راهکارهایی مؤثر برای کاهش فشارهای روانی، هیجانی و اجتماعی تأکید نمودند. از منظر والدین، ایجاد شبکه‌های حمایت فرصتی برای به‌اشتراک‌گذاری تجارب، دریافت بازخوردهای عملی و حمایت عاطفی، و تبادل راهکارهای مقابله با چالش‌های روزمره فراهم می‌کنند. برقراری ارتباطات، والدین را قادر می‌سازد تا رفتارها و نیازهای کودک را بهتر درک کنند، به شیوه‌ای همدلانه پاسخ دهند و محیطی امن و حمایت‌کننده برای رشد و یادگیری او فراهم آورند (چنگ و لیبی، ۲۰۲۳). در همین راستا پژوهش‌ها نشان دادند والدینی که در شبکه‌های حمایتی به‌صورت فعالانه مشارکت دارند و از تجربیات هم‌تایان خود الگوبرداری می‌کنند از تاب‌آوری و سازگاری بالاتری برخوردار هستند و سطح استرس آن‌ها کاهش می‌یابد (دمبو^۲ و همکاران، ۲۰۲۲).

مضمون اصلی دیگر در محور دوم دسترسی به خدمات و حمایت‌های آموزشی بود. ایجاد مراکز تخصصی آموزشی در مناطق مختلف، آموزش و توانمندسازی معلمان، طراحی برنامه‌های آموزشی متناسب با نیازهای ویژه کودکان و افزایش همکاری میان مدرسه و خانواده از جمله مضامین فرعی استخراج شده در راستا ارائه راهکارهای مؤثر برای بهبود عملکرد تحصیلی و اجتماعی کودکان دارای اختلال یادگیری بودند. والدین بر این باور بودند که مراکز تخصصی و معلمان آموزش دیده، فرصتی برای دریافت برنامه‌های آموزشی شخصی‌سازی‌شده و راهنمایی‌های علمی فراهم می‌کند و موجب می‌شود تا کودکان دارای اختلال یادگیری خاص در محیطی حمایتی و مناسب با نیازهای خاص خود آموزش ببینند. همچنین والدین تأکید نمودند همکاری نزدیک مدرسه و خانواده به آن‌ها امکان می‌دهد تا نظارت مستمر بر فرآیند یادگیری فرزند خود داشته باشند و با استفاده از راهکارهای تخصصی، مشکلات آموزشی و رفتاری را سریع‌تر شناسایی و مدیریت کنند. این اقدامات، می‌تواند تاب‌آوری آموزشی، انگیزه یادگیری و مشارکت فعال کودک در مدرسه را افزایش دهد و فشار روانی والدین را

پاسخ‌دهی مؤثر به نیازهای آموزشی و توان‌بخشی کودک را محدود می‌کند. این والدین به‌طور مشخص و مداوم با هزینه‌های بالای درمان و توان‌بخشی، پوشش ناکافی بیمه‌های درمانی و فقدان حمایت‌های مالی و نهادی دولت و محدودیت در دسترسی به مداخلات تخصصی را تجربه می‌کنند. تجربه این شرایط موجب شکل‌گیری یک چرخه آسیب‌زایی می‌شود که در آن فشارهای اقتصادی همراه با محدودیت دسترسی به منابع حمایتی، کیفیت تعامل والد-کودک و تاب‌آوری را کاهش داده و به‌طور مستقیم بر فرآیند مداخلات آموزشی و توان‌بخشی را تحت‌تأثیر می‌گذارد (چن و همکاران، ۲۰۲۵). از این رو، شناسایی و کاهش این چالش‌ها از طریق سیاست‌های حمایتی هدفمند، گسترش پوشش بیمه‌ای و ارائه برنامه‌های کمک هزینه، می‌تواند به بهبود تاب‌آوری والدین، ارتقای کیفیت زندگی خانواده و تسهیل رشد و سازگاری کودکان دارای اختلال یادگیری خاص کمک کند.

محور دوم: شناسایی و ارائه راهکارهای مؤثر با هدف بهبود کیفیت زندگی والدین کودکان دارای اختلال یادگیری

در محور دوم اولین مضمون اصلی حمایت‌های روانی و هیجانی بود. والدین کودکان دارای اختلال یادگیری در تجارب زیسته خود بر نقش بسیار مهم حمایت روانی و هیجانی تأکید نمودند. والدین ارائه مشاوره‌های فردی و گروهی را به‌عنوان یکی از عوامل مؤثر در بهبود توانمندی‌ها خود و مدیریت چالش‌های مرتبط با یادگیری کودک مطرح کردند. مشاوره‌های فردی و گروهی با شناسایی احساسات و استرس‌ها، ارائه راهکارهای شخصی‌سازی‌شده و ایجاد فضای تعاملی به والدین کمک می‌کند که در مقابل چالش‌های روانی و هیجانی عملکرد بهتری داشته باشند. علاوه بر این کمک‌ها تخصصی به والدین امکان می‌دهد تا پاسخ‌های هیجانی خود را مدیریت کنند و در نتیجه، محیطی مثبت و سازنده برای رشد و یادگیری کودک فراهم نمایند. در طی مشاوره‌های گروهی والدین با افراد با تجربه مشابه آشنا می‌شوند. تجربه مشابه سایر والدین می‌تواند منجر به ایجاد امید و انگیزه پایدار در والدین شود و نگرش آنان را نسبت به آینده و توانایی‌های فرزندشان تغییر دهد. بر مبنای یافته‌های به‌دست آمده می‌توان بیان نمود حمایت روانی و هیجانی از والدین در قالب مشاوره‌های فردی و گروهی، آموزش مهارت‌های مقابله‌ای و شبکه‌های حمایتی می‌تواند نقش مهمی در ارتقای سلامت روان والدین و بهبود کیفیت تربیت و یادگیری کودک ایفا کند (آختایو^۱ و همکاران، ۲۰۲۴). علاوه بر این، حمایت‌های روانی و هیجان از والدین می‌تواند با افزایش دانش و آگاهی آن‌ها نسبت به اختلال یادگیری، کاهش اضطراب و احساس گناه والدین و تقویت مهارت‌های مدیریت رفتار کودک، زمینه‌ساز ایجاد محیط خانگی حمایت‌کننده و مثبت برای رشد تحصیلی و روانی کودک شود (راتا و همکاران، ۲۰۲۴)؛ لذا

1. Akhtayeva & et al
2. Dembo & et al

کیفیت خدمات حمایتی و سیاست‌های آموزشی و اجتماعی است. در مجموع می‌توان نتیجه گرفت والدین کودکان دارای اختلال یادگیری خاص با مجموعه‌ای از چالش‌های چندبعدی روانی، هیجانی، اجتماعی، آموزشی و اقتصادی مواجه‌اند که به‌صورت چرخه‌ای و درهم‌تنیده، سلامت روان، کیفیت تعامل والد-کودک و فرآیند رشد و یادگیری فرزند را تحت تأثیر قرار می‌دهند. این یافته‌ها بر ضرورت طراحی مداخلات جامع و چندسطحی تأکید دارند؛ بنابراین، توجه به نیازهای والدین و خانواده‌ها نه صرفاً به‌عنوان مراقبان کودک بلکه به‌عنوان واحدی کل‌نگر در نظام حمایتی و آموزشی، می‌تواند نقشی تعیین‌کننده در بهبود کیفیت زندگی آنان و تسهیل مسیر یادگیری و شکوفایی کودکان دارای اختلال یادگیری خاص ایفا نماید لذا اتخاذ رویکردی جامع و چندسطحی از سوی سیاست‌گذاران و متخصصان برای پاسخ‌گویی به این نیازها ضرورتی انکارناپذیر است.

هر پژوهشی محدودیت‌های دارد، پژوهش حاضر نیز از این قاعده مستثنی نیست. از جمله محدودیت‌های پژوهش حاضر می‌توان به محدودیت در نمونه‌گیری از یک منطقه جغرافیایی، استفاده از داده‌های خودگزارشی که ممکن است سوگیری داشته باشد و عدم قابلیت تعمیم‌پذیری در پژوهش‌های کیفی اشاره کرد. با توجه به نتایج پژوهش، پیشنهاد می‌شود به‌منظور ارتقای کیفیت زندگی و کاهش فشارهای روانی، اجتماعی و اقتصادی خانواده‌ها، سیاست‌گذاری جامع و چندبعدی شامل توسعه خدمات روان‌شناختی، آموزش مهارت‌های مقابله با استرس، تقویت تاب‌آوری، ایجاد شبکه‌های حمایتی محلی و آنلاین و ترویج فرهنگ پذیرش اجتماعی اتخاذ و اجرا شود. با توجه به یافته‌ها و محدودیت‌های این پژوهش پیشنهاد می‌گردد مطالعات آینده در بافت‌های فرهنگی و جغرافیایی متنوع انجام شود تا امکان تعمیم‌پذیری نتایج افزایش یابد. همچنین پیشنهاد می‌شود با راه‌اندازی مراکز تخصصی آموزش و توان‌بخشی، توانمندسازی معلمان از طریق دوره‌های تخصصی، طراحی و اجرای برنامه‌های آموزشی متناسب با نیازهای هر کودک و تقویت همکاری نظام‌مند میان مدرسه و خانواده، بستر لازم برای ارتقای کیفیت یادگیری و رشد همه‌جانبه کودکان فراهم گردد. علاوه بر این توسعه برنامه‌های آموزشی با هدف ارتقای مهارت‌های ارتباطی و فرزندپروری والدین می‌تواند به بهبود تعاملات والد-کودک و کاهش تنش‌های خانوادگی منجر شود. از منظر سیاست‌گذاری نیز پیشنهاد می‌شود با ارائه حمایت‌های اقتصادی از طریق تخصیص بودجه ویژه، ارائه یارانه و تسهیلات مالی، گسترش پوشش بیمه‌ای خدمات درمانی و توان‌بخشی و پشتیبانی از سازمان‌های مردم‌نهاد فعال گامی مؤثر در کاهش بار مالی خانواده‌ها و ارتقای رفاه آنان برداشته شود. در نهایت پیشنهاد می‌شود با ارائه الگوهای موفق، اجرای برنامه‌های انگیزشی و آموزش مهارت‌های زندگی، امید به زندگی در والدین کودکان دارای اختلال یادگیری افزایش یابد.

کاهش دهد؛ بنابراین، دسترسی مستمر والدین به خدمات و حمایت‌های آموزشی شامل مراکز تخصصی، برنامه‌های آموزشی فردی و گروهی، توانمندسازی معلمان و همکاری فعال مدرسه و خانواده، به‌عنوان یک راهبرد کلیدی در ارتقای کیفیت یادگیری کودکان دارای اختلال یادگیری و توانمندسازی والدین شناخته می‌شود. دسترسی به خدمات و حمایت والدین موجب تقویت مهارت‌های تحصیلی کودک، افزایش تاب‌آوری والدین در مواجهه با چالش‌های آموزشی و رفتاری و ارتقای انگیزه و مشارکت فعال خانواده در فرایند یادگیری می‌شود (فتحی و همکاران، ۲۰۲۴).

آخرین مضمون اصلی در محور دوم سیاست‌گذاری‌های اقتصادی و حمایت‌های مالی والدین و کودکان دارای اختلال یادگیری بود. والدین تخصیص بودجه ویژه برای آموزش و توان‌بخشی، ارائه یارانه یا کمک‌هزینه، گسترش پوشش بیمه‌ای خدمات، ایجاد تسهیلات و وام‌های کم بهره، سرمایه‌گذاری در مراکز تخصصی نزدیک محل زندگی و حمایت از سازمان‌های مردم‌نهاد را به‌عنوان راهکارهایی مؤثر برای کاهش فشار اقتصادی و افزایش بهره‌مندی از خدمات تخصصی معرفی کردند. والدین تأکید نمودند حمایت‌هایی مالی، دسترسی سریع‌تر و آسان‌تر به خدمات آموزشی و توان‌بخشی، کاهش نگرانی‌های مالی خانواده منجر به کاهش فشارهای مالی و افزایش مشارکت فعال والدین در فرآیند درمان و توان‌بخشی کودکان دارای اختلال یادگیری می‌شود. فراهم نمودن امکان سرمایه‌گذاری در مراکز تخصصی نزدیک محل زندگی، موجب می‌شود کودکان و خانواده‌ها بتوانند به خدمات آموزشی و توان‌بخشی با کیفیت و مستمر دسترسی داشته باشند، از فشارهای مالی خانواده کاسته شود و نابرابری‌های منطقه‌ای در دسترسی به خدمات کاهش یابد. علاوه بر این، ارائه یارانه‌ها، پوشش بیمه‌ای گسترده و تسهیلات مالی، والدین را قادر می‌سازد با نگرانی کمتر، مشارکت فعال و مستمری در فرآیند یادگیری و توانمندسازی فرزند خود داشته باشند؛ بنابراین، سیاست‌گذاری و حمایت‌های اقتصادی نه تنها دسترسی به خدمات را تسهیل می‌کنند، بلکه به‌عنوان یک عامل کلیدی در توانمندسازی خانواده‌ها و ارتقای کیفیت زندگی کودکان دارای اختلال یادگیری مطرح می‌شوند.

محور سوم: امید و چشم‌انداز نسبت آینده

در محور سوم، امید و چشم‌انداز والدین نسبت به آینده موردبررسی قرار گرفت. یافته‌ها نشان داد که اگرچه بخشی از والدین نگرشی مثبت و امیدوارانه داشتند و پیشرفت‌های آموزشی و توان‌بخشی را عامل ارتقای آینده فرزند می‌دانستند، اما اکثریت والدین با دیدگاهی منفی و ناامیدانه به آینده می‌نگریستند. آنان بیش از هر چیز نگران استقلال اجتماعی، فرصت‌های شغلی، فشارهای اقتصادی و نبود حمایت‌های نهادی بودند و این نگرانی‌ها موجب تضعیف امیدواری و کاهش انگیزه در مسیر فرزندپروری می‌شد؛ بنابراین، امید و ناامیدی والدین نسبت به آینده فرزندان خود به شدت متأثر از

ناتوانی‌های یادگیری

- sectional study in Saudi Arabia. *Middle East Current Psychiatry*, 30(58), 36-52. [DOI:10.1186/s43045-023-00331-3]
- Akhtayeva, N., Kosherbayeva, L., Imamatdinova, A., Šmigelskas, K. (2024), Wellbeing of parents raising children with autism spectrum disorder and the role of psychologists. *Archives of Medical Science*. 21(3), 858-867. [DOI:10.5114/aoms/190772%5d]
- American Psychiatric Association. (2022). *Diagnostic and statistical manual of mental disorders* (5th ed., text rev.; DSM-5-TR). American Psychiatric Publishing. [DOI:10.1176/appi.books.9780890425787]
- Anthony, H., Reupert, A., & McLean, L. (2024). Parent experiences of specific learning disorder diagnosis: A scoping review. *Dyslexia. Advance online publication*. 30(1). [DOI:10.1002/dys.1757]
- Ariapooran, S. and Narimani, M. (2021). Prevalence of Depression in Children with Specific Learning Disorder: The Role of Child-Parent and Child-Teacher Relationship. *Learning Disabilities*. 10(3), 300-315. [DOI:10.32598/JLD.10.3.1]
- Arnold, D. L., & McPherson, S. (2024). A systematic review on the mental health of parents of individuals with learning disabilities. *Intellectual Disabilities*, 4(2), 46-64. [DOI:10.1177/26344041231217104]
- Auriemma, D. L., Ding, Y., Zhang, C., Rabinowitz, M., Shen, Y., & Lantier-Galatas, K. (2022). Parenting stress in parents of children with learning disabilities: Effects of cognitions and coping styles. *Learning Disabilities Research & Practice*, 37(1), 51-63. [DOI:10.1111/ldrp.12265]
- Ayar, G., Yalçın, S. S., Artan, Ö. T., Kahveci, A., & Çöp, E. (2024). Which factors accompany maternal acceptance rejection in children with specific learning disabilities? *BMC Psychiatry*, 24, (119). [DOI:10.1186/s12888-02405584-8]
- Ayoubi, L. and Salehi, K. (2025). Achieving Saturation in Qualitative Research: A Systematic Review. *Qualitative Research in Behavioral Sciences (QRBS)*, 4(7), 10-21 [DOI:10.22077/qrbs.2025.8429.1069%5d] (Persian)
- Barak-Levy, Y., & Paryente, B. (2023). Diving into the resolution process: Parent's reactions to child's diagnosis. *Environmental Research and Public Health*, 20(4), 32-95. [DOI:10.3390/ijerph20043295]
- Bozatlı, L., Hasan, C., Aykutlu, A. S. G., Ataş, T., Özkan, Ç., Güneydaş Yıldırım, B., & Görker, I. (2024). Children at risk of specific learning disorder: A study on prevalence and risk factors. *Children*, 11(7), 37-59. [DOI:10.3390/children11070759]
- Creswell, J. W. (2007). *Qualitative inquiry and research design: Choosing among five approaches* (H. Danaiefard & H. Kazemi, Trans). Saffar: Eshragh.
- Cheng, A. W., & Lai, C. Y. Y. (2023). Parental stress in families of children with special educational needs: A systematic review. *Frontiers in Psychiatry*, 10(14): 23-43. [DOI:10.3389/fpsy.2023.1198302]
- Chen, Y., Canfield, C. F., Finegood, E. D., Gutierrez, J., Williams, S., O'Connell, L. K., & Mendelsohn, A. (2025). Family stress model and parenting in infancy: Social support and parenting self-efficacy as resilience factors. *Family Psychology*. 14,(10), 10-37. [DOI:10.1037/fam0001341%5d]

ملاحظات اخلاقی

پیروی از اصول اخلاق پژوهش

اصول اخلاقی تماماً در این مقاله رعایت شده است. شرکت کنندگان اجازه داشتند هر زمان که مایل بودند از پژوهش خارج شوند.

حامی مالی

پژوهش حاضر هیچ‌گونه حمایت مالی از طرف نهاد یا سازمانی خصوصی یا دولتی دریافت نکرده است.

مشارکت نویسندگان

تمام مراحل طراحی، اجرا و نگارش همه بخش‌های پژوهش بر عهده نویسنده اول بود.

تعارض منافع

بنابر اظهار نویسنده این مقاله تعارض منافی ندارد.

منابع

- ایوبی، ل. و صالحی، ک. (۱۴۰۴). شیوه‌های دستیابی به اشیاء در پژوهش‌های کیفی: یک بررسی نظام‌مند. *پژوهش‌های کیفی در علوم رفتاری*، ۴ (۷)، ۱۰-۱۲. [DOI:10.22077/qrbs.2025.8429.1069]
- آریاپوران، س. و نریمانی، م. (۱۴۰۰). شیوع افسردگی در کودکان دچار اختلال یادگیری خاص: نقش ارتباط کودک-والد و کودک-معلم. *ناتوانی‌های یادگیری*، ۱۰ (۳)، ۳۰-۳۱. [DOI:10.32598/JLD.10.3.1]
- زمستانی، م. (۱۴۰۲). مقایسه راهبردهای تنظیم هیجان و عدم تحمل بلاکلیفی در مادران کودکان با و بدون ناتوانی‌های یادگیری خاص. *ناتوانی‌های یادگیری*، ۱۲ (۳)، ۳۸-۴۹. [DOI:10.22098/jld.2023.12555.2077]
- کیوان فرد، ا. (۱۴۰۴). بررسی شیوع اختلالات یادگیری خاص در دانش‌آموزان دوره ابتدایی: یک مطالعه مروری نظام‌مند. *تحقیقات راهبردی در تعلیم و آموزش و پرورش*، ۴۳ (۴۹)، ۷۴۸-۷۷۳. <https://civilica.com/doc/2277669>
- مظاهری تهرانی، ف.، قبری، س.، فتح‌آبادی، ج.، شکر، ا. و شریفی، م. (۱۴۰۲). تجربه زیسته مشکلات روانی-اجتماعی مادران دارای کودک مبتلا به اختلال یادگیری شهر تهران. *دست‌آوردهای روان‌شناختی*، ۳۰ (۲)، ۱-۱۶. [DOI:10.2055/psy.2022.39615.2770]
- نریمانی، م.، سلمانی، ع. و شارعی، آ. (۱۴۰۴). اثربخشی آموزش مهارت‌های ارتباط مؤثر بر امیدواری تحصیلی و بهزیستی روان‌شناختی در دانش‌آموزان مستعد رفتارهای پرخطر. *روان‌شناسی مدرسه و آموزشگاه*، ۱۴ (۱)، ۸۲-۹۵. [DOI:10.22098/jsp.2025.16465.6043]

References

Alrahili, N. (2023). Burnout and anxiety among parents of children with neurodevelopmental disorders: A cross

- Colaizzi, P. F. (1978). Psychological research as the phenomenologist views it. In R. S. Valle & M. King (Eds.), *Existential-phenomenological alternatives for psychology* (pp. 48–71). Oxford University Press. <https://philpapers.org/rec/COLPRA-5>
- Dembo, R. S., Huntington, N., Mitra, M., Rudolph, A. E., Lachman, M. E., & Mailick, M. R. (2022). Social network typology and health among parents of children with developmental disabilities: Results from a national study of midlife adults. *Social Science & Medicine*, 292(2), 11–23. [DOI:10.1016/j.socscimed.2021.114623]
- Dong, S., Dong, Q., & Chen, H. (2022). Mothers' parenting stress, depression, marital conflict, and marital satisfaction. *Developmental & Behavioral Pediatrics*, 299(1), 682–690. [DOI:10.1016/j.jad.2021.12.079]
- Fard, K. (2025). Prevalence of specific learning disorders in elementary school students: A systematic review. *Strategic Research in Education*, 43(49), 748–773. <https://civilica.com/doc/2277669> (Persian)
- Fathi, L., Bakhtiarpour, S., & Mahdad, A. (2024). The association between parental academic support and students' academic well-being: The mediating role of academic resilience. *Educational Research in Medical Sciences*, 13(1), 14–40. [DOI:10.5812/ermsj-149401]
- Guo, L., & Keles, S. (2024). A systematic review of studies with parent-involved interventions for children with specific learning disabilities. *Special Needs Education*, 40(4), 755–772. [DOI:10.1080/08856257.2024.2421112]
- Loose, T., Geoffroy, M. C., Yang, A. V., & Coté, S. (2023). Parental loneliness, parental stress and child mental health during the COVID-19 pandemic. *BMC Psychiatry*, 12(1). [DOI:10.1016/j.jadr.2023.100499]
- Mazaheri Tehrani, F., Ghanbari, S., Fathabadi, J., Shokri, O. and Sharifi, M. (2023). A Phenomenological Exploration of the Lived Experience of Mothers of Children with Learning Disorders from Their Child's Emotional-Behavioral Problems. *Psychological Achievements*, 30(2), 1–16. [DOI:10.22055/psy.2022.39615.2770] (Persian)
- Narimani, M., Salmani, A. & Sharei, A. (2025). The effectiveness of effective communication skills training on academic hope and psychological well-being in students prone to high-risk behaviors. *Journal of School Psychology*, 14(1), 82–95. (Persian) [DOI:10.22098/jsp.2025.16465.6043]
- Pan, B., Gong, Y., Wang, Y., Miao, J., Zhao, C., & Li, Y. (2025). The impact of maternal parenting stress on early childhood development: The mediating role of maternal depression and the moderating effect of family resilience. *BMC Psychology*, 13, (277), 76–89. [DOI:10.1186/s40359-025-02575-6%5d]
- Polak, N., & Grossman, E. S. (2024). Exploring psychological distress among individuals with specific learning disabilities: The impact of age, gender, and disability type. *Disabilities*, 4(4), 1044–1064. [DOI:10.3390/disabilities4040065]
- Ranta, K., Saarimäki, H., Gummerus, J., Virtanen, J., Peltomäki, S., & Kontu, E. (2024). Psychological interventions for parents of children with intellectual disabilities to enhance child behavioral outcomes or parental well-being: A systematic review, content analysis and effects. *Intellectual Disabilities*, 29(2), 500–535. [DOI:10.1177/17446295241302857]
- Riemersma, I., Van Santvoort, F., Van Doesum, K. M., Hosman, C. H., Janssens, J. M., Van Der Zanden, R. P., & Otten, R. (2022). You are Okay': Effects of a support and educational program for children with mild intellectual disability and their parents with mental health concerns. *Intellectual Disabilities*, 26(1), 70–89. [DOI:10.1186/s12888-015-0698-0]
- Saunders, B., Sim, J., Kingstone, T., Baker, S., Waterfield, J., Bartlam, B., Burroughs, H., Jinks, C. (2018). Satu rasion in qualitative research: exploring its conceptualization and operationalization. *Quality & Quantity*. 52(4), 1893–1907. [DOI:10.1007/s11135-017-0574-8]
- Scavarda, A. (2024). The shame-blame complex of parents with cognitively impaired children: A qualitative analysis. *British Journal of Social Work*, 46(5), 966–983. [DOI:10.1111/1467-9566.13742]
- Tan, Y., Lyu, R., & Lu, S. (2024). Reducing parenting stress in Chinese parents of children with learning disabilities with a mindful parenting program: A randomized controlled trial. *Research in Developmental Disabilities*, 151(1), 10–94. [DOI:10.1016/j.ridd.2024.104794]
- Tiengsomboon, U., & Luvira, V. (2024). Family support for children with learning disabilities to attain good academic performance: A qualitative study. *Malaysian Family Physician*, 24(1), 19–25. [DOI:10.51866/oa.529]
- Zemestani, M. (2023). Comparison the Emotion Regulation Strategies and Intolerance of Uncertainty in Mothers of Children with and without Specific Learning Disabilities. *Journal of Learning Disabilities*, 12(3), 49–58. [DOI:10.22098/jld.2023.12555.2077%5d] (Persian)